

СТ А Н О В И Щ Е

за дисертация на тема:

**„ВЛИЯНИЕТО НА ЛИЧНОСТТА НА УЧИТЕЛЯ ВЪРХУ РЕЗИЛИАНСА ПРИ
УЧЕНИЦИ С ADHD СИНДРОМ В ИЗРАЕЛ“**

АВТОР: НАБИЛ АЛИ

**докторант в самостоятелна форма на обучение към катедра „Психология“ във
ВСУ“Черноризец Храбър**

кандидат за присъждане на образователна и научна степен “доктор”

Област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки,

Професионално направление: 3.2. Психология

Докторска програма „Педагогическа и възрастова психология“

Получени материали: дисертационен труд, автореферат

научен ръководител: доц.д-р Миглена Кръстева

1. Актуалност на разглеждания в дисертацията научен проблем

Изследването, позиционирано в полето на съвременната възрастова и педагогическа психология, е несъмнено интересно, особено от гледна точка на неговата интердисциплинарност и практическа приложимост. По същество то е изследователски проект, чиято ценност се изразява в това, че се изследва влиянието на субективните фактори „мотивация за работа“, „удовлетвореност“ и „професионална ангажираност“ на израелските учители върху учебните постижения на ученици с **ADHD** синдром в израелските училища. Наред с това се предлага и интервенционна програма, включваща стратегии за развитие на резилианса на учениците, както и за цялостно подобряване на учебните им постижения.

Изследователската сфера на дисертацията е значима, тъй като е налице

възможността да се докаже връзката между учителя, ученика и училището в Р.Израел от гледна точка на сложната система от взаимодействия между тях, както и влиянието на тези интеракции върху развитието и усъвършенстването на психическата устойчивост на ученици със синдром на дефицит на вниманието и хиперактивност (ADHD) в началните и средните училища в арабското общество в Израел.

2. Данни за докторанта

Набил Али е докторант в свободна форма на обучение във ВСУ „Черноризец Храбър“, докторска програма „Педагогическа и възрастова психология“. Авторът работи от години в системата на образованието в Израел. Той е коректен и прецизен изследовател, който успява да верифицира опита си в работата с ученици в отлична дисертационна разработка със значителен практико-приложен принос.

3. Данни за дисертацията и автореферата

Дисертационният труд е теоретико-приложен, с класическа структура и се състои се от шест части - увод, пет логически свързани глави, обобщения и изводи с ролята на заключение, литература и приложения с общ обем от 169 страници и 7 приложения. Основният текст съдържа 14 таблици и 4 фигури. Списъкът с използваната литература съдържа впечатляващите 338 заглавия на английски език, релевантни на избраната проблематика.

Проблемното пространство на дисертационното изследване е организирано около пресечната точка между мотивацията, удовлетвореността и организационната ангажираност и тяхното влияние върху развитието и усъвършенстването на психическата устойчивост на ученици със синдром на дефицит на вниманието и хиперактивност (ADHD) в началните и средните училища в арабското общество в Израел.

В съдържателно отношение текстът е прецизен и структуриран според изискванията за такъв тип научна разработка. Налице са необходимите компоненти на едно добре оформено и осъществено изследване, което е достатъчно представително като извадка, адекватно като подбор на методика и с добра статистическа обработка.

Емпиричното проучване е организирано около хипотезите, че „ се очаква при по-висока организационна ангажираност на учителите, предприемане на повече

действия за насърчаване на психическата устойчивост сред учениците с ADHD; По-високата мотивация на учителите ще доведе до по-активни усилия за развиване на психическата устойчивост сред учениците с ADHD и по-високата удовлетвореност от работата ще стимулира учителите да допринесат повече за развитието на психическата устойчивост сред учениците с ADHD.

За прецизната реализация на проучването, в изследването са включени 150 учители, а методическият инструментариум включва главно личностни въпросници и статистическите методи за обработка на данните.

Анализът на резултатите коректно следва получените данни – тук проличават добре развитите способности на докторанта да анализира и да прави изводи и обобщения. И трите хипотези са потвърдени, а препоръките и ограниченията на изследването са добра заявка за бъдещи изследвания.

В приложената справка са включени публикациите на докторанта, свързани с дисертационния труд. Съдържанието и качеството им са доказателство за придобити умения за изграждане и структуриране на научен текст.

По отношение на качествените и количествените качества на дисертационния труд считам, че дисертантът е изпълнил минималните национални изисквания по чл. 2б, ал. 2 и 3 на ЗРАСРБ и съответно по чл.24, ал. 1 на Правилника за прилагане на ЗРАСРБ. Представените публикации са свързани с темата на дисертацията и демонстрират изследователска ерудиция. Авторефератът синтезирано и точно отразява съдържанието на дисертационния труд.

Считам че по отношение на процедурата и качеството на представената научна продукция не се регистрират нарушения. Дисертационният труд е оригинална научна разработка с несъмнени достойнства.

4. Научни приноси

Напълно приемам приносите, формулирани от докторанта като адекватни и резонни на представения труд.

Като творчески определям предложението от докторанта модел, анализиращ корелационните връзки между мотивацията и удовлетвореността на учителите в работата им с ученици със синдром на дефицит на вниманието.

Конструираният изследователски инструментариум за диагностика на удовлетвореността на учителите, тяхната организационна и емоционална ангажираност и мотивация, включващ интегриран въпросник, е добре обмислен и отлично осъществен.

Заслужава несъмнена положителна оценка подходът, свързан с насърчаването и положителното подсилване от страна на учителите на усещането за самоефективност и устойчивост. Приемането им като евентуални модели за подражание приемам като адекватен подход.

Едновременно в теоретико-аналитичен и практико-приложен план е доказана необходимостта от това училищата да ангажират в по-голяма степен както децата със СОП, така и справящите се ученици при адаптацията им в училищна среда за постигане на основната образователна цел – повишаване на успеха в училище.

Мога да допълня следното:

- Отразени са значими компоненти, гарантиращи приобщаването на родителите към образователната среда, основаващи се на активността, партньорството и сътрудничеството за развитието на децата със синдром на хиперактивност и дефицит на вниманието.
- Открити са коректно резилианс-факторите на училището, класната стая и отношението на учителите към повишаване на психичната устойчивост на децата от начална и средна училищна възраст.
- Доказана е взаимовръзката между определени личностни компоненти в психичната организация на учителя и отражението им върху развитието на децата със синдром на хиперактивност и дефицит на вниманието в два от най-значимите възрастови периоди.
- Моделът на изследването е описан аргументирано и цялостно. Предметът, обектът, целта, задачите и хипотезите са точно формулирани. Приложена е коректно структурирана методика за изследване на представените величини.
- Извършеният качествен сравнителен анализ на резултатите е интегрално осъществен.

- Формулираните изводи непосредствено произтичат от конкретното изследване, а обобщението има реалистична приложимост за оптимизиране на психологическите и педагогическите образователни и възпитателни практики в Израел.

5. Заключение

На основата на гореизложения анализ на дисертацията на **НАБИЛ АЛИ** на тема **„ВЛИЯНИЕТО НА ЛИЧНОСТТА НА УЧИТЕЛЯ ВЪРХУ РЕЗИЛИАНСА ПРИ УЧЕНИЦИ С ADHD СИНДРОМ В ИЗРАЕЛ“**, давам своята **ПОЛОЖИТЕЛНА** оценка за труда и убедено препоръчвам на уважаемото Научно жури да присъди на **НАБИЛ АЛИ**, докторант към Катедра „ПСИХОЛОГИЯ“ във ВСУ „Черноризец Храбър“ **образователната и научна степен “доктор”** в Област на висше образование:
3. Социални и стопански науки, сигурност и отбрана Професионално направление:
3.2. Психология – Педагогическа и възрастова психология.

11.12. 2024 г.

Подпис:

гр. В.Търново

/проф.д-р/ Велислава Чавдарова